

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2019 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Дніпропетровської області в IV кварталі 2019 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Дніпропетровської області у IV кварталі 2019 року свідчать про позитивні очікування респондентів щодо подальшого економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Водночас прогнозується посилення інфляційних та девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 21.1% (у III кварталі 2019 року – 26.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 21.9%. Найвищі очікування у підприємств інших видів діяльності (баланс відповідей – 55.6%). Водночас респонденти підприємств транспорту прогнозують скорочення виробництва;
- **прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, яка очікує зростання споживчих цін до 7.5%, становить 45.9% (у попередньому кварталі – 50.7%), у цілому по Україні – 53.8%. 1.4% респондентів прогнозують зниження споживчих цін. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати витрати на виробництво та курсові коливання гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти** вищими темпами: знецінення гривні відносно долара США очікують 68.4% респондентів (у попередньому кварталі – 61.6%), у цілому по Україні – 70.7%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 13.9% (у попередньому кварталі – 8.6%) (таблиця), у цілому по Україні – 18.6%. Найоптимістичніші очікування – у респондентів торгівлі (баланс відповідей – 33.3%). Водночас керівники підприємств сільського господарства очікують погіршення фінансово-економічного стану;
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 11.8% (у III кварталі 2019 року – 18.1%). Обсяг реалізації продукції на зовнішньому ринку зменшиться: баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у III кварталі 2019 року – 7.9%). У цілому по Україні очікується зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 23.5% та 20.6% відповідно;
- **помірне зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 2.9% і 7.0% відповідно (у попередньому кварталі – 13.0% і 20.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 4.7% і 14.7%;
- **подальше скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 18.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 1.6%. Найпесимістичніші очікування в респондентів підприємств добувної промисловості (баланс відповідей – «мінус» 31.3%);
- **зростання цін на товари/послуги, що купують та продають підприємства,** нижчими темпами: баланси відповідей – 71.1% та 50.7% відповідно (у попередньому кварталі – 80.3% та 54.2% відповідно) (графік 6). Найвищі оцінки щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва – у респондентів переробної промисловості (баланс відповідей – 68.4%). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 41.1% і 54.7% відповідно (у III кварталі 2019 року – 51.4% і 47.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують занадто високі ціни на енергоносії. За оцінками респондентів, значно посилюється вплив фактора «брак обігових коштів» (графік 5).

Послабились очікування щодо зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки щодо жорсткості умов доступу до банківських кредитів знизилися (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами залишаються основним стримуючим фактором залучення кредитних ресурсів (графік 10).

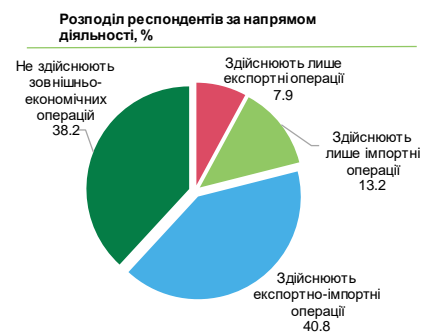
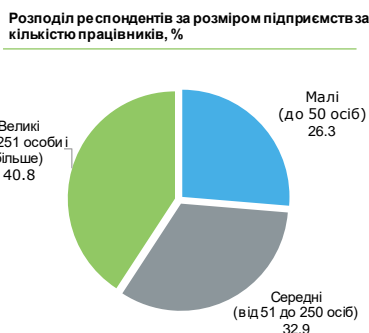
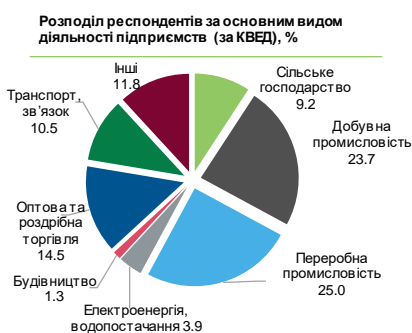
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.4%).

Довідково:

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

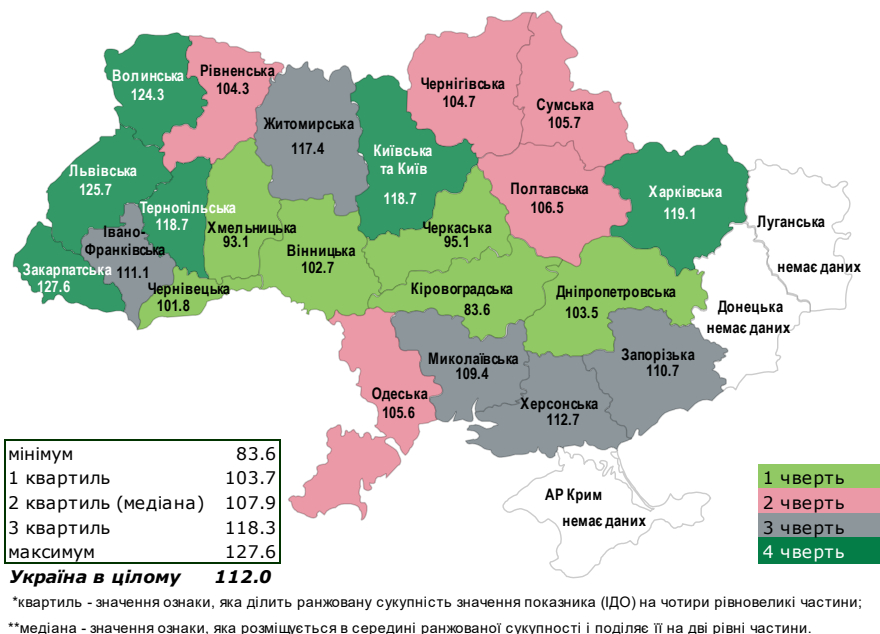
- **поточний фінансово-економічний стан поганий** другий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 5.4% (у III кварталі 2019 року – «мінус» 1.4%). У цілому по Україні респонденти позитивно оцінюють фінансово-економічний стан своїх підприємств: баланс відповідей 6.1%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** залишається **нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 4.5% (у III кварталі 2019 року – «мінус» 9.8%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 21.9% (у III кварталі 2019 року – 8.3%). Найбільше вільних потужностей у підприємств переробної промисловості – 42.1%. Водночас керівники підприємств сільського господарства відзначають дефіцит виробничих потужностей.

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04 листопада – 02 грудня 2019 року;
- опитано всього – 76 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

Таблиця. Очікування підприємств Дніпропетровської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2018 р.	I кв. 2019 р.	II кв. 2019 р.	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.
фінансово-економічного стану	13.5	7.4	12.3	8.6	13.9
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	25.6	17.6	19.4	18.1	11.8
інвестиційних витрат на проведення будівельних робіт	18.5	13.6	16.7	13.0	2.9
інвестиційних витрат на машини, обладнання та інвентар	25.0	26.1	19.1	20.0	7.0
кількості працівників	4.4	0.0	8.3	-8.3	-18.1

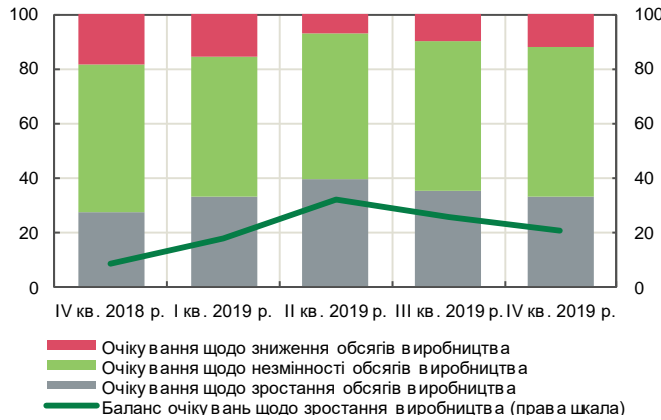
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

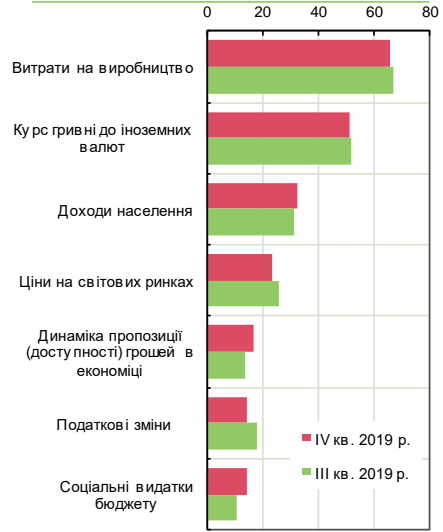
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

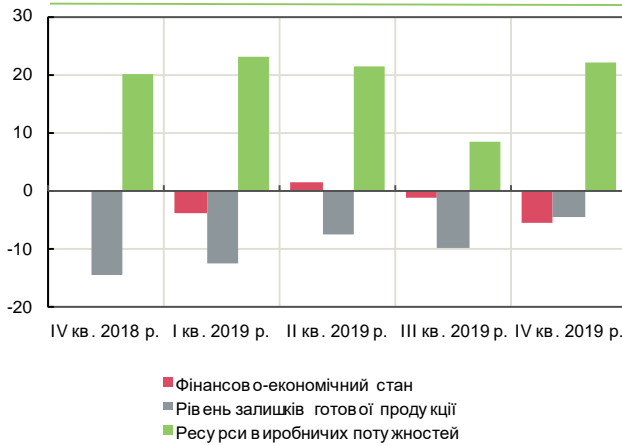
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

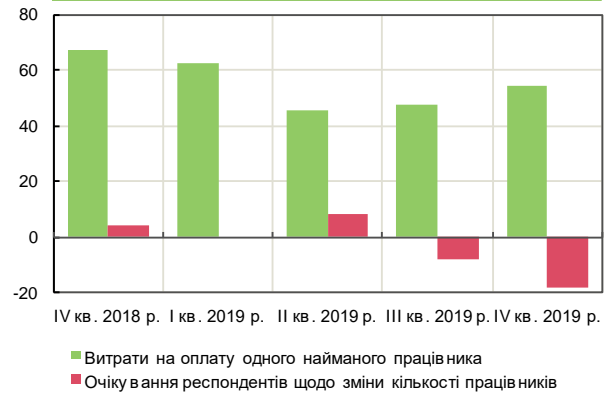
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

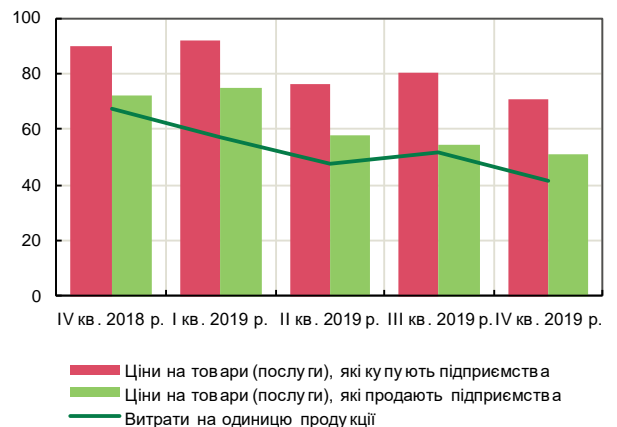
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

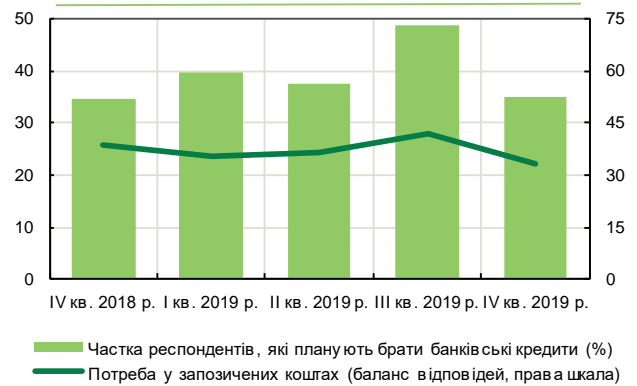
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

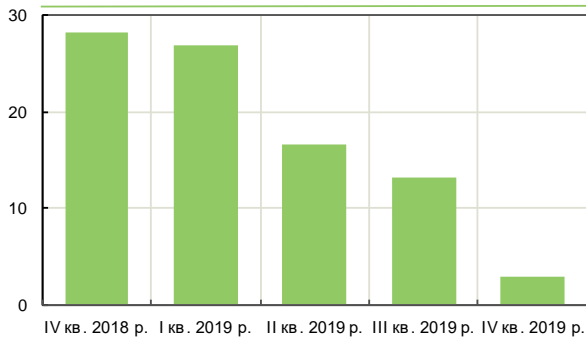
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

Додаток

Основні показники соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області в 2014 – 2019 рр.

в відсотках до відповідного періоду попереднього року, якщо не зазначено інше

№ з/п	Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.											
							січень	січень - лютий	січень - березень	січень - квітень	січень - травень	січень - червень	січень - липень	січень - серпень	січень - вересень	січень - жовтень	січень - листопад	
1	Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту (у цінах попереднього року, у відсотках)	95.1	90.3	98.4	102.1	102.5 ²
2	Індекс промислової продукції	92.5	92.1	99.3	100.1	103.0	98.0	99.6	103.0	103.6	104.0	104.6	104.1	104.0	103.2	102.1	101.1	101.1
3	Добува промисловість і розроблення кар'єрів	94.5	97.0	96.4	96.8	102.2	97.9	100.9	103.7	103.2	103.4	104.4	103.6	103.7	102.7	101.6	100.6	100.6
4	Переробна промисловість	89.2	89.8	100.3	107.8	103.8	99.0	99.4	104.7	107.0	107.5	107.2	106.9	106.4	105.7	104.4	103.4	103.4
5	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	93.8	106.8	103.2	106.4	96.9	101.9	101.3	101.1	102.0	103.4	101.9	102.9	102.2	103.2	102.1	101.8	101.8
6	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	79.7	88.9	106.6	91.6	98.5	86.2	87.4	91.1	89.3	88.9	89.2	83.7	85.2	86.6	86.5	85.3	85.3
7	Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	87.5	79.0	91.9	112.5	96.7	90.8	85.0	82.1	81.9	83.7	83.1	84.2	83.9	83.1	82.5	81.7	81.7
8	Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	111.5	105.3	103.9	108.1	103.8	92.5	97.1	99.6	100.7	103.3	102.6	100.2	100.3	100.6	99.9	99.2	99.2
9	Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	94.9	82.5	108.2	99.9	105.5	94.7	95.6	100.5	104.7	106.0	107.0	106.6	108.9	109.9	109.6	109.0	109.0
10	Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	97.4	83.3	103.1	105.3	97.6	97.1	98.3	102.8	106.6	105.8	101.7	101.2	101.2	100.6	100.9	101.0	101.0
11	Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	93.5	86.9	103.4	102.0	103.2	97.8	97.1	105.3	108.2	108.8	109.1	108.6	107.0	104.8	102.3	100.4	100.4
12	Машинобудування, крім ремонту та монтажу машин і устаткування	64.9	84.1	99.9	136.2	108.6	98.4	101.4	108.5	107.6	106.3	107.2	108.1	108.8	110.0	110.8	111.0	111.0
13	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	97.0	66.6	125.8	80.7	103.8	92.9	88.4	84.9	83.6	82.6	86.2	85.7	87.3	86.0	86.7	84.7	84.7
14	Індекс обсягу сільськогосподарського виробництва	94.1	106.3	100.3	100.5	102.7	103.1	103.8	102.4	101.6	97.3	117.6	111.1	110.9	112.5	107.6	107.7	107.7
15	Індекс будівельної продукції	87.6	91.0	100.0	136.7	125.1	148.7	135.0	148.1	140.6	136.8	135.2	134.4	133.9	133.4	129.1	126.5	126.5
16	Вантажооборот	86.6	82.3	119.0	97.7	102.3	100.4	100.1	100.7	101.6	101.6	100.4	98.7	97.6	97.1	96.8	95.5	95.5
17	Пасажиरोоборот	82.3	82.9	92.4	105.5	99.8	100.1	101.2	102.4	103.1	100.0	99.5	98.7	98.2	98.3	97.9	97.1	97.1
18	Індекс фізичного обсягу обороту роздрібно торгівлі (у порівняльних цінах, у відсотках)	99.1	80.6	103.1	108.3	108.0	105.8	107.9	109.3	109.9	111.0	112.2	112.5	113.0	112.6	112.7	112.9	112.9
19	Фінансові результати великих та середніх підприємств до оподаткування (млн грн) ³	-54911.4	-46485.5	7329.3	50923.6	33344.5
20	Індекс капітальних інвестицій	80.2	98.2	115.5	128.9	129.4	142.8	123.6	121.8
21	Індекс споживчих цін (порівняно з груднем попереднього року)	125.7	142.6	112.7	112.8	109.2	101.2	101.8	102.5	103.9	104.3	103.9	102.9	102.5	103.2	104.0	103.9	103.9
22	Реальні наявні доходи	94.0	81.1	99.2	112.8	114.8 ²
23	Індекс реальної зарплатної плати	97.1	78.8	102.3	119.1	115.8	113.0	112.3	112.9	113.5	113.0	112.6	112.5	112.6	112.9	112.7	112.9	112.9
24	Навантаження на одне вільне робоче місце на кінець періоду (осіб)	6	14	9	6	4	4	4	3	3	3	3	3	2	2	2	3	3

¹ Інформація конфіденційна згідно із Законом України "Про державну статистику".

² Попередні дані.

³ Дані наведено без урахування результатів діяльності банків та сільськогосподарських підприємств, які займаються рослинництвом, тваринництвом та змішаним сільським господарством. Інформація по зазначених підприємствах враховується тільки в даних за рік.

Дані за рік включають фінансові результати в великих, середніх, малих та мікропідприємств.

Джерело: Державна служба статистики України.

Умовні позначення:

Крапки (...) - відомостей немає.

Тире (-) - подій не було.